

Mi lett belőled ifjú vegyész? – Túri László, ELTE Kémiai Intézet, egyetemi tanár

Mikor nyertél vagy értél el helyezést kémiai versenyeken?

1984-ben ezüstérmet szereztem a Frankfurt-am-Main-ban rendezett nemzetközi diákolimpián. Előtte 1983-ban harmadikos gimnazistaként 10. helyezést értem el a kémia OKTV-n. Bár szilárd elhatározásom volt, hogy 1984-ben én nyerem a versenyt, sajnos a laboratóriumi fordulóban kimondottan rosszul szerepeltem, ezért „csak” a 11. helyet sikerült megcsíp-nem. A diákolimpia természetesen kárpótolt mindenért.

Ki volt a felkészítő tanárod? Hogyan gondolsz vissza rá?

Kémiatanárom dr. Kövér László, a balassagyarmati Balassi Bálint Gimnázium tanára volt, akire azóta is meleg szívvel és mély tisztelettel gondolok. Tanár úr pénzt és időt nem sajnálva segítette iskolánkban a kémia iránt érdeklődő hallgatókat. A tanulmányi versenyekre rendszeresen ő utaztatott minket saját gépkocsijával. Az iskola kémia laborjába akkor mehettem be, amikor akartam, olyan kísérleteket végezhettem, amelyet csak szerettem volna. Az 1983-as OKTV előtt az egyik barátommal elhatároztuk, hogy nagyon komolyan felkészülünk az OKTV-re. Tanár úr segítségével barátom szüleinek lakásába költöztettünk egy rakás vegyszert, hogy aztán azokkal ott kísérletezhessünk. A költözésre azért volt szükség, mert ott bármikor, az éjszaka közepén is kísérletezhettünk. Ez egy polgári lakás volt, és annak az előszobájában titráltunk, végeztük a szokásos analitikai kémcsőkísérleteket, ionvadászatot, szerves kémiai próbákat. Nyilván ez ma már elképzelhetetlen lenne.

Milyen indíttatásból kezdte el a kémiával komolyabban foglalkozni?

Hát, sablonos a válasz, de a kémiatanárom miatt. Kövér László tanár úr nagyon szuggesztív személyiség volt, képes volt a leggyengébb diákok inspirálására is. De ami igazán különlegessé tette, az a versenyszelleme volt. Tanár úr első osztályú vízilabdázó volt a Fradiban ifjú korában, és megtanította nekünk, hogy csak a végtelenül konokul kitartó emberek lehetnek sikeresek. Ha valamiben tehetségesek vagyunk, ne fecsérjük el a tehetséget lustasággal. Az edzésmódszere a következő volt: „Kisbarátom, ha meg akarod jól tanulni a kémiát, akkor vedd elő a Maleczkiné feladatgyűjteményt, és oldj meg belőle hetente 20 feladatot!” Azt a könyvet szinte oda vissza ismertem.

Ismerted-e diákkorodban a KÖKÉL-t?

Ismertem, használtam, rendszeresen oldottam meg belőle feladatokat.

Hozzásegítettek-e a pályaválasztásodhoz a versenyeken elért eredmények?

Ezek az eredmények indítottak el a pályámon. A kémiai versenyek sikerei után egy percre sem volt kétséges, hogy kémikus leszek. Mivel versenyző alkat vagyok, nagyon sokáig később is úgy tekintettem az egyetemi tanulmányaimra, a szakmámra, mint egy permanens versenyre. Ez a megérzés akkor ösztönös volt. Ma már világosan látom, hogy a tudományos eredmények elérése, a tudományos eredmények prezentációja, megismertetése, de különösen a tudományos kutatáshoz szükséges források elnyerése mind-mind egy verseny, egy végletekig kiélezett verseny.

Mi a végzettséged és a pillanatnyi foglalkozásod? Maradtál-e a kémiai pályán?

Kémikus vagyok, végzettségem kutató vegyész. Az ELTE Kémiai Intézetében dolgozom mint egyetemi tanár. Jelenleg az ELTE Természettudományi Kar tudományos és nemzetközi kapcsolatokat felügyelő dékánhelyettese vagyok. Egész életemben ezen a pályán maradtam, és ezért szerencsésnek érzem magam. Szeretem, amit csinálok, legyen az oktatás, kutatás, esetleg tudományszervezés.

Nyertél-e más versenyt, ösztöndíjat (hazait, külföldit)?

Igen, voltam olyan szerencsés, hogy számos díjat is sikerült elnyernem pályafutásom alatt. Ezek közül talán a legfontosabb a Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerése volt 1999-ben, de nagyon büszke vagyok a Ph.D. tanulmányaim során, 1989-ben elnyert Belle Zeller Award-ra, melyet a City University of New York legjobb természettudományos doktori hallgatójaként nyertem el.

Van-e kémikus példaképed (akár kortárs is)? Miért pont ő?

Kimondott példaképem nem volt sem a kémiában, sem általában a tudományban. Talán azért nem, mert a tudományos munkásság során mindannyian nyomot szeretnénk hagyni, valamilyen komoly eredményt, egyenletet, találmányt, felfedezést. Igazán bevallva, bevallatlanul mindenki példakép akar lenni ebben az értelemben. Ha mégis meg kell nevezzek egy olyan tudóst, aki lenyűgözött, akkor Richard Feynman amerikai fizikust említeném, akinek excentrikus élete, jelleme és kalandjai mindig megragadtak.

Mit üzensz a ma kémia iránt érdeklődő diákoknak?

Tudom, nagyon nehéz ma a kémia iránt érdeklődni. Pedig csodás dolog, tele rejtélyekkel, felfedezésre váró dolgokkal. Ennél fontosabb azonban, hogy engem mindig különösen inspirált az a tudat, hogy az emberek egy olyan szűk csoportjába tartozom, akiknek van némi fogalma arról, hogy mi történik körülöttük a világegyetemben. Persze, az már egy másik (és nem is rossz) kérdés, hogy számít-e ez valamit, valahol egyáltalán.

Mi az, amit mindenképp szeretnéd, ha megtudnának rólad? Pl. Mi a hobbid - a kémián kívül?

A labdarúgás a megrögzött szenvedélyem. Diákéveimben versenyszerűen űztem, később néztem. Ma is megnézek minden fontos meccset a televízióban. Fradi-szurkolóként magyar bajnoki meccsre is kijárok. Ha van valami, amit bánok, hogy nem tettem meg, az az, hogy nem foglalkoztam a focival, taktikával mélyebben, akár olyan tudományos eszközökkel is, mint a statisztika. Szóval, kémikusságom mellett (ne adj' isten helyette) szívesen lettem volna foci- vagy sportelemző.